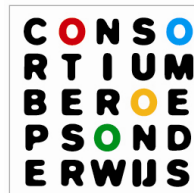

FAQ

Examineren binnen coronatijdperk

Versiedatum: vrijdag 19 maart 2021

Vragen die aan ons gesteld worden beantwoorden wij vanuit de uitgangspunten die wij als Consortium Beroepsonderwijs hanteren in combinatie met de bij ons laatst bekende richtlijnen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

BRONNEN VAN DE MBO RAAD?

- [Toelichting op publicatie](#) (11 november 2020)
- [Servicedocument mbo-aanpak coronavirus COVID-19 versie 5.1](#) (17 maart 2021)
- [Handreiking Verantwoord Diplomabesluit versie 5.1](#) (17 maart 2021)

OVERZICHT VRAGEN

Examens (wijzigen)

- [Wat is een wijziging in een examen en wanneer moet het examen opnieuw vastgesteld worden?](#)
- [Als wij een wijziging in een examen willen aanbrengen, moeten wij dan eerst het akkoord van het Consortium Beroepsonderwijs hebben?](#)
- [Kunnen we een gedragsbeoordeling vervangen door een examengesprek of -presentatie?](#)
- [Bij de opleidingen op niveau 2, zoals Dienstverlening en Servicemedewerker, komen veel gedragsbeoordelingen voor. Kunnen we deze vervangen door een examengesprek \(CGI\)?](#)
- [Wat is het verschil tussen een examengesprek en een CGI \(Criteriumgericht Interview\)?](#)
- [Wat is het verschil tussen een examengesprek en een verificatiegesprek?](#)
- [Wat is het verschil tussen \(een verslag als\) beroepsproduct en een examenverslag?](#)
- [Welke examens zijn tot dusver aangepast?](#)
- [Waar worden door het Consortium Beroepsonderwijs aangepaste examens geplaatst?](#)
- [Hoe kijkt het Consortium Beroepsonderwijs aan tegen het inzetten van behaalde oefenopdrachten om die in plaats van een examen te zetten?](#)

Digibib en digitaal beoordelen

- [Is het mogelijk om de examens van de keuzedelen ook digitaal te beoordelen?](#)
- [Kunnen we digitaal beoordelen aanbieden voor de huidige beroepsgerichte examens of kunnen we beter starten in het nieuwe schooljaar?](#)
- [Kunnen praktijkexaminatoren een code krijgen om digitaal de examens in te zien?](#)

Afnemen van examens

- [Kan een examen online afgenomen worden?](#)
- [Kan een niet-vakinhoudsdeskundige ingezet worden als examinator bij een beroepsgericht examen?](#)
- [Wat is het verschil tussen 'Afnamecondities' en 'Examencondities'?](#)
- [Aan welke eisen moet de afname van een examen voldoen als dit in simulatie afgenomen wordt?](#)

Examens (wijzigen)

- **Wat is een wijziging in een examen en wanneer moet het examen opnieuw vastgesteld worden?**

In de [norm voor valide exameninstrumenten](#) staat: *“De school kan de wens hebben om te wijzigen in het exameninstrument. De school moet via de routes de wijziging (laten) doorvoeren. Dat geldt voor alle wijzigingen, van spelfouten tot het aanpassen van de opdracht.”*

Na een wijziging moet de validiteit van het exameninstrument opnieuw worden vastgesteld.

In de ‘[Handreiking Verantwoord Diplomabesluit](#)’ staat *“De afspraken voor valide exameninstrumenten blijven in principe gelden. Echter, aanpassing van examens is mogelijk met het oog op de uitvoerbaarheid. Daarbij worden aangepaste exameninstrumenten altijd en onverminderd door de examencommissie van de instelling vastgesteld, voorafgaand aan de examinering. De kwaliteit blijft daarmee geborgd.”*

[Terug naar overzicht vragen](#)

- **Als wij een wijziging in een examen willen aanbrengen, moeten wij dan eerst het akkoord van het Consortium Beroepsonderwijs hebben?**

In de ‘[Handreiking Verantwoord Diplomabesluit](#)’ staat hierover: *“De afspraken voor valide exameninstrumenten blijven in principe gelden. Echter, aanpassing van examens is mogelijk met het oog op de uitvoerbaarheid. Daarbij worden aangepaste exameninstrumenten altijd en onverminderd door de examencommissie van de instelling vastgesteld, voorafgaand aan de examinering. De kwaliteit blijft daarmee geborgd. Indien wordt ingekocht bij een examenleverancier is het advies om met hen contact op te nemen over gewenste wijzigingen. Let op: dit is soms ook contractueel verplicht.”*

Wij waarderen het als u met ons contact opneemt, omdat wij enerzijds de validiteit van onze exameninstrumenten willen blijven borgen en wij anderzijds graag bij gebruik van ons logo onze uitgangspunten willen blijven uitstralen.

Elke vraag tot wijziging van een bij ons ingekocht exameninstrument beoordelen wij dan ook vanuit deze twee uitgangspunten.

Waar wij een aanpassing van het examen niet passend vinden bekijken we graag andere mogelijkheden en/of hoe wij u op een andere manier van advies/ondersteuning kunnen voorzien.

De genoemde handreiking geeft daarvoor alternatieven.

[Terug naar overzicht vragen](#)

Examineren binnen coronatijdperk

- **Kunnen we een gedragsbeoordeling vervangen door een examengesprek of –presentatie?**

Wij zijn van mening dat dit niet per definitie kan. Wij hanteren het principe dat gedrag wordt beoordeeld door een gedragsobservatie; het gaat tenslotte om het tonen van vaardigheden en niet om het uitleggen hoe je een vaardigheid uitgevoerd hebt.

Wij zien echter bij enkele examens wel de mogelijkheid om de gedragsbeoordeling te vervangen door een examengesprek/–presentatie (zie hiervoor de vraag [‘Welke examens zijn tot dusver aangepast?’](#)).

Overigens gaan we er hierbij wel vanuit dat het te beoordelen gedrag reeds aangetoond is passend bij het vereiste beheersingsniveau ([afnamecondities](#)). Ons advies daarbij is deze authenticiteit van de uitvoering dan ook te borgen alvorens het examengesprek of –presentatie uit te voeren.

Op pagina 4 bij ‘Praktijkexamens’ van de [‘Handreiking Verantwoord Diplomabesluit’](#) wordt ruimte geboden om bij het niet kunnen uitvoeren van een gedragsbeoordeling te zoeken naar alternatieven.

Zie ook de vraag [‘Kan een examen online afgenomen worden?’](#)

[Terug naar overzicht vragen](#)

- **Bij de opleidingen op niveau 2, zoals Dienstverlening en Servicemedewerker, komen veel gedragsbeoordelingen voor. Kunnen we deze vervangen door een examengesprek?**

Wij zijn van mening dat dit niet per definitie kan. Wij hanteren het principe dat gedrag wordt beoordeeld door een gedragsobservatie; het gaat tenslotte om het tonen van vaardigheden en niet om het uitleggen hoe je een vaardigheid uitgevoerd hebt.

Op pagina 4 bij ‘Praktijkexamens’ van de [‘Handreiking Verantwoord Diplomabesluit’](#) wordt ruimte geboden om bij het niet kunnen uitvoeren van een gedragsbeoordeling te zoeken naar alternatieven. Het onderwijsteam kan bekijken of er tijdens het onderwijs voldoende bewijzen zijn verzameld die aantonen dat de student de kwalificatie-eisen op het juiste uitvoeringsniveau (2) beheerst.

Een van de mogelijkheden is het voeren van een verificatiegesprek (klik [hier](#) voor de handreiking). Bij studenten van niveau 2 is het wellicht fijner om dit dan samen te doen met een praktijkbegeleider.

Bij het dossier Dienstverlening kan dit mogelijk gekoppeld worden aan de beoordeling van werkproces 9 ‘Evalueert de werkzaamheden’.

Zie ook de vragen [‘Kunnen we een gedragsbeoordeling vervangen door een examengesprek of –presentatie?’](#), [‘Wat is het verschil tussen een examengesprek en een CGI \(Criteriumgericht Interview\)?’](#) en [‘Wat is het verschil tussen een examengesprek en een verificatiegesprek?’](#)

[Terug naar overzicht vragen](#)

Examineren binnen coronatijdperk

- **Wat is het verschil tussen een examengesprek en een CGI (Criteriumgericht Interview)?**
Het CGI zien wij als inhoudelijk deel van het totale examengesprek. Een examengesprek bestaat uit een inleiding op het gesprek, het inhoudelijk gedeelte (het CGI) en de afronding.

[Terug naar overzicht vragen](#)

- **Wat is het verschil tussen een examengesprek en een verificatiegesprek?**
Een examengesprek is een examinerende beoordelingsvorm waarin de examinerende de kandidaat in de gelegenheid stelt aan te tonen dat hij een bewust bekwame, beginnend beroepsbeoefenaar is. De examinerende heeft de regie.

Een verificatiegesprek is een tijdelijke vorm die ingezet kan worden om tot een gedragsbeoordeling te komen in tijden van Corona. Aan het verificatiegesprek vooraf worden formatieve bewijzen verzameld.

In een verificatiegesprek stelt de examinerende de kandidaat in de gelegenheid aan te tonen dat hij/zij in staat is gedrag zoals dit in het examen gevraagd wordt, uit te voeren op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar. De examinerende heeft de regie.

Zowel het examengesprek als het verificatiegesprek kennen een inleiding, een inhoudelijk deel en een afronding. In beide gesprekken wordt het inhoudelijk deel gevoerd *in de vorm van* een criterium gericht interview (CGI).

De inhoud verschilt wezenlijk:

In het examengesprek wordt de kandidaat bevraagd op professioneel gemaakte keuzes en deze te verantwoorden op basis van theoretische kennis en wettelijke en beroepseisen.

In het verificatiegesprek wordt de kandidaat gevraagd om aangeleverde formatieve bewijzen, waar nodig, te verduidelijken en worden reflectieve vragen gesteld. Met de opbrengst van dit gesprek kunnen de examinatoren het examen, dit zijn de gedragscriteria, beoordelen.

Voor de handreiking bij een verificatiegesprek kunt u [hier](#) klikken.

[Terug naar overzicht vragen](#)

Examineren binnen coronatijdperk

➤ Wat is het verschil tussen (een verslag als) beroepsproduct en een examenverslag?

In beide gevallen is er sprake van een productbeoordeling. Het betreft echter twee soorten producten: een beroepsproduct zoals een begeleidingsverslag, een zorgplan, een media-ontwerp, een onderhoudsplan of een houten tafel en een examenproduct zoals een examenverslag.

Een beroepsproduct is in het kwalificatiedossier beschreven bij de beroepsinhoud. Een examenproduct geeft de kandidaat de gelegenheid aan te tonen dat hij/zij een bewust bekwame, beginnend beroepsbeoefenaar is.

[Terug naar overzicht vragen](#)

➤ Welke examens zijn tot dusver aangepast?

Opleiding	Code	Werkproces
Combi MZ/VZ	Ex14 MZVZB1K2W4	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
Combi MZ/VZ	Ex22 MZP1K1W4VZB1K2W4	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
MZ-BGZ	Ex13 P1K1W4	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
MZ-PBGZ	Ex17 P3K1W8	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
MZ-AMGGZ	Ex15 P4K1W6	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
MZ-TB	Ex16 P5K1W7	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
MZ-PBSD	Ex15 P6K1W6	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
MZ Niveau 4	Ex 9 B1K2W2	Werkt aan het bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg
VZ-IG	Ex14 B1K2W4	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
Mbo-VP	Ex14 B1K2W4	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
SW	Ex10 B1K2W2	Werkt aan het bewaken en bevorderen van kwaliteitszorg
OA	Ex10 B1K2W2	Werkt aan het bewaken en bevorderen van kwaliteitszorg
GPM	Ex10 B1K2W2	Werkt aan het bewaken en bevorderen van kwaliteitszorg

[Terug naar overzicht vragen](#)

➤ Waar worden door het Consortium Beroepsonderwijs aangepaste examens geplaatst?

De door ons aangepaste examens vindt u in de examenbank in Digibib. U vindt het examen als bijlage bij het betreffende werkprocesexamen in de examinatorversie, het hoofdstuk 'CORONA'.

[Terug naar overzicht vragen](#)

➤ Hoe kijkt het Consortium Beroepsonderwijs aan tegen het inzetten van behaalde oefenopdrachten om die in plaats van een examen te zetten?

Oefenopdrachten zijn geen vervanging van een examen. Wel kunnen oefenopdrachten met voldoende resultaat als onderdeel dienen van het bewijs dat een student de kwalificatie-eisen op het juiste niveau beheerst.

Zie ook '[Handreiking Verantwoord Diplomabesluit](#)', pagina 4 'Praktijkexamens'.

[Terug naar overzicht vragen](#)

Digibib en digitaal beoordelen

- **Is het mogelijk om de examens van de keuzedelen ook digitaal te beoordelen?**
Vanaf de start van het schooljaar 2020–2021 kunnen keuzedelen digitaal beoordeeld worden.

[Terug naar overzicht vragen](#)

- **Kunnen we digitaal beoordelen aanbieden voor de huidige beroepsgerichte examens of kunnen we beter starten in het nieuwe schooljaar?**
U kunt elk moment starten met digitaal beoordelen. Uiteraard is het daarbij wel belangrijk dat het aansluit bij uw examenprocessen binnen de school, uw databank van examinatoren gevuld is en dat alle betrokkenen volledig geïnformeerd zijn.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onze [ICT-helppdesk](#).

[Terug naar overzicht vragen](#)

- **Kunnen praktijkexaminatoren een code krijgen om digitaal de examens in te zien?**
Ja, dit kan. Gaat u naar de [Digibib](#) en klik rechtsboven op 'Instructie gebruik Digibib'. Kies vervolgens een relevante flitskaart, zoals 'Account aanmaken met e-mailadres (docenten en praktijkopleiders zonder Entree – met nieuwe procedure activatiecode en rol omzetten)'.

Klik [hier](#) voor hulpmiddelen bij afnemen en beoordelen

[Terug naar overzicht vragen](#)

Afnemen van examens

- **Kan een examen online afgenomen worden?**
Ja, dit kan. Examengesprekken en –presentaties kunnen eenvoudig via een online vergaderruimte uitgevoerd worden. Sommige gedragsbeoordelingen lenen zich daar ook voor.
Bij voorkeur gaat het om live–afnamen (in verband met authenticiteit: uitvoering door examenkandidaat). Wellicht ten overvloede attenderen wij u hier op de mogelijke ethische aspecten en de privacywetgeving (AVG).

Wij bieden gratis een online vergadertool aan (Google Meet). Voor meer informatie kunt u bijvoorbeeld kijken naar het [webinar](#) of contact opnemen met onze [ICT-helppdesk](#).

[Terug naar overzicht vragen](#)

Examineren binnen coronatijdperk

- **Kan een niet-vakinhoudsdeskundige ingezet worden als examinator bij een beroepsgericht examen?**

Het is aan de examencommissie om de deskundigheid van (praktijk)examinatoren te borgen. De wet bepaalt niet wat die deskundigheid inhoudt.

Wij redeneren dat er voor een examinator twee elementen van deskundigheid zijn: deskundig in het vak en deskundig in examineren.

Een examenkandidaat moet tijdens het afleggen van zijn/haar examen aantonen dat hij/zij voldoet aan het voorgeschreven beheersingsniveau. Als iemand niet vakinhoudsdeskundig is, is het erg lastig om te beoordelen of de examenkandidaat het vereiste niveau beheerst.

Een niet-vakinhoudsdeskundige die wel deskundig is in examineren zou bijvoorbeeld ingezet kunnen worden als tweede examinator bij een examengesprek ('Aantekeningen maken').

[Terug naar overzicht vragen](#)

- **Wat is het verschil tussen 'Afnamecondities' en 'Examencondities'?**

Wij maken inderdaad verschil tussen deze twee termen. Dit heeft te maken met de scheiding van verantwoordelijkheid van de examenleverancier en de school.

Afnamecondities zijn de voorwaarden en omstandigheden waaronder een examen wordt afgenomen: examenduur, taakcomplexiteit, mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid taakuitvoering, ruimte, materialen, middelen en/of materieel. Afnamecondities zijn een voorwaarde om de beoordelingscriteria volledig en op niveau aan te kunnen tonen.

Afnamecondities zijn opgenomen in of toegevoegd aan het examen. Bij examens van de sector Techniek in het afsluitplan. Bij examens van de sector Zorg & Welzijn in de toelichting. Een examinator heeft de taak te checken of er aan de afnamecondities voldaan is alvorens het examen start.

Examencondities zijn de voorwaarden en richtlijnen volgens wet- en regelgeving in examinering, vastgelegd in het handboek examinering van de onderwijsorganisatie.

[Terug naar overzicht vragen](#)

- **Aan welke eisen moet de afname van een examen voldoen als dit in simulatie afgenomen wordt?**

Wij adviseren hierbij gebruik te maken van het 5D model van Gulikers e.a.

Klik [hier](#) voor meer informatie en kijk bij 'Overige downloads'.

[Terug naar overzicht vragen](#)